І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
в Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
в Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 154 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 29-го СЕРПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, AUGUST 29, 1974 No. 154. VOL. LXXXI.

В кінці цього тижня відбудеться Ювілейний Здвиг СУМА в Елленвіл

Елленвіл. — Головна Управа Спілки Української Молоді і Команда інформують, що в днях 31-го серпня і 1 та 2-го вересня (Свято Праці) тут на Оселі СУМА відбудеться ХХІІІ-й Ювілейний Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг Спілки Української Молоді, що проходитиме під кличем: „Справедливість і волю Україні!"

Цим Здвигом Осередки СУМА цілої Америки, запрошені представники Спілки із сусідньої Канади, як також репрезентанти українських молодечих, комбатантських, суспільно-громадських і політичних організацій та установ відзначатимуть 25-річний Ювілей з дня постання Спілки Української Молоді в ЗСА. З цього приводу Головна Управа СУМА і Команда Здвигу видали окреме звернення до всіх членів Спілки, як також до українського громадянства і прихильників СУМА зокрема. У зверненні в першу чергу мова про великі досягнення Спілки Української Молоді у вихованні молодого і підростаючого покоління.

Ювілейний Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг в Елленвілі матиме святочний характер. В програмі Здвигу передбачено: святочне відкриття год. 12:30 по полудні, спортові змагання молоді від 2-6; концерт, присвячений 25-річчю год. 7:30 вечора; товариська забава год. 9-та вечора, (грає дві оркестри „Амор" і „Червона Рута"). В неділю: год. 10-та рано Урочисті Богослуження; 12-та в полудне маніфестаційна частина; фінальні спортові змагання копаного м'яча між командами СУМА „Крила" Чикаго і „Крилаті" Йонкерс (год. 3-та по полудні); великий концерт (попис мистецьких одиниць поодиноких Осередків) і знову вечором товариська забава під звуки оркестри „Червона Рута". В концертових виступах братимуть участь мистецькі сили з цілої Америки, включно з духовою оркестрою Осередку СУМА ім. Павлушкова з Чикаго, яка візьме участь також в маніфестаційній частині.

Головна Управа СУМА інформує, що свою участь у Здвизі зголосили вже понад 40 Осередків і Відділів як також понад 20 мистецьких одиниць.

Метрополітальний Ню Йорк і Відділи УККА східнього побережжя готуються до великої маніфестації

Ню Йорк. — (В. Л-ць) У висліді довгої підготовки ще з-перед вакаційних місяців, Управа Комітету Об'єднаних Українсько - Американських Організацій Великого Ню Йорку, на своєму засіданні 27-го серпня ц.р., яким керував голова Комітету адв. Роман Гуглевич, вирішила відбути в неділю 29го вересня в Ню Йорку велику всенаціональну маніфестацію в обороні жорстоко переслідуваних і винищуваних Москвою діячів української культури. Маніфестація має заманіфестувати також свою солідарність з голодуючим у Владімірській в'язниці Валентином Морозом. В маніфестації, яка відбудеться під патронатом Екзекутиви УККА, повинні взяти участь не тільки організації члени Комітету Об'єднаних Українсько - Американських Організацій Великого Ню Йорку, що є Відділом УККА Метрополії, але також всі Відділи східнього побережжя і все українське громадянство. Президія КОУАО поробила вже старання, щоб в цій маніфестації взяло участь якнайбільше політичних діячів американського і українського світу. До участи запрошено також теперішнього губернатора Мелкома Вілсона, сенатора Джеймса Баклі, конгресменів Кача і Біяджі, посадника міста Ню Йорку Абрагама Біма і других. У висліді довшої застанови рішено просити на головного доповідача сенатора Павла Юзика і проф. д-ра Константина Савчука та міського радного з Нюарку Романа Піття.

В програмі маніфестації передбачено: маніфестаційний похід П'ятою евеню від 60 до 40-ї вулиці, протестаційне віче в недалечкому Браєн парку, який знаходиться побіч Центральної Бібліотеки, демонстраційний похід під Об'єднані Нації. Програма включає також оркестру і виступ хору „Жайворонки". Початок маніфестації — 2-га год. по полудні; збірка всіх учасників о год. 1:30 на 60-й вулиці і 5-й евеню.

Присутні на засіданні одностайно рішили просити до участи у цій всенаціональній маніфестації, яка має бути завершенням усіх місцевих акцій, що відбувалися в цьому році в містах східніх стейтів ЗСА, Ієрархів і священиків наших Церков та просити, щоб вони заохотили своїх парафіян до численної участи в маніфестації. У всіх Осередках Метрополії і довколишніх місцевостях в цей день, який буде виявом всенародного масового спротиву Москві і маніфестацією солідарности та моральної піддержки українському народові, а зокрема його борцям — будуть відправлені торжественні Богослужби в намірені українського народу.

В часі засідання КОУАО, в якому взяло участь біля 30 осіб, мґр Лариса Лозинська інформувала про голодівку і демонстрації студентської молоді в Ню Йорку, Вашинґтоні, Оттаві і других містах, звертаючи при тому увагу старшим, що вони не піддержали належно протестуючих студентів. В засіданні взяв участь також екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко, який живо цікавився підготовкою маніфестації, як також вислідами вже відбутих демонстрацій.

Туреччина відкинула совєтську пропозицію щодо Кипру

Анкара. — Турецький уряд вирішив відкинути совєтський плян передати справу кипрського конфлікту на вирішення Ради Безпеки Об'єднаних Націй. Одночасно турецький прем'єр Есевіт поновно заапелював до Греції відновити переговори в Женеві з участю також Великобританії і на цих переговорах полагодити кипрський конфлікт. Відхиляючи совєтський плян, турецький уряд також заперечив совєтське твердження, мовляв, існує плян перетворити Кипр у базу Північно-Атлянтійського Оборонного Союзу (НАТО). Згідно з найновішими інформаціями, Туреччина настоюватиме на поділі Кипру на грецьку і турецьку частини, які будуть об'єднані в одній федеративній республіці. При реалізації цього пляну приблизно 28 процентів кипрської території найшлося б під кипрсько-турецькою адміністрацією.

Президент Кипру Глафкос Клерідес формально повідомив СССР, що Кипр приймає совєтський плян і погоджується на те, щоб справу Кипру передати на розгляд Ради Безпеки ОН.

В'ЯЗНІ ПЕРМСЬКОГО КОНЦТАБОРУ ПЕРЕВЕЛИ ОДНОМІСЯЧНУ ГОЛОДІВКУ ПРОТИ ЖОРСТОКОСТЕЙ І БЕЗЗАКОННЯ. ОДИН УКРАЇНЕЦЬ ПОМЕР, ДРУГИЙ ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО

Вашинґтон. — (УІС „Смолоскип"). Сюди дісталися документи про одномісячну голодівку багатьох політичних в'язнів у Пермському концтаборі ВС 389/35. Голодівку проголосив 12 травня 1974 р. київський психіятр Семен Глузман в обороні українського вченого Євгена Пронюка, колишнього наукового співробітника Інституту Філософії Академії Наук УССР та протестуючи проти жорстокостей і беззаконня в концтаборі. В голодівці брали участь такі українці: Личак, І. Кандиба, І. Світличний, З. Антонюк, І. Калинець, Захарченко, Горбаль, Марченко; жиди — С. Глузман, Альман, Бутман, Мішенер, Хнох, Ягман; татарин — Незамізов; росіяни — Павленков, В. Буковський, Балахонов, Афанасьєв, Чекалин; лотиш — Данне; грузин — Чантурешвілі; вірмени — Шахвердян, Будагян; естонець — Вальдман.

В часі голодівки помер українець Силка, а Опанасенко, якому залишалося три роки з двадцятьп'яти до закінчення ув'язнення, покінчив самоубийством, залишивши записку: „Нема більше сил терпіти, будьте прокляті гади!"

16 червня 1974 року Семен Глузман вислав заяву у відділ адміністраційних органів ЦК КПСС, в якій між іншим пишеться:

„12 травня 74 р. я був примушений піти на стільки надзвичайну міру протесту, як проголошення одномісячної голодівки. Причиною стало необосноване позбавлення права на чергове побачення засудженому Пронюкові, який більше як два роки не бачив своєї сім'ї. В часі від 12 травня до сьогодні в'язні заведення ВС 389/35 відправили у різні радянські організації і адміністраційні інстанції понад 200 заяв, жалоб, протестів. Одначе причина настільки масового і активного незадоволення в'язнів не лише в одному випадку з Пронюком. Вона — результат свавілля в розумінні і здійснені законности адміністрацію колонії".

У дванадцяти точках С. Глузман наводить цілий ряд прикладів про свавілля, беззаконня і надуживання, стверджуючи, що адміністрація концлагеру застосовує супроти в'язнів „грубість, шантаж і залякування"; виготовляє неправдиві рапорти про в'язнів; в'язні практично не мають права на переписку і дуже часто місяцями їм не доручують листів. С. Глузман наводить приклад, як у Ігоря Калинця в часі його відсутности адміністрація забрала вірші, яких ніколи не повернула, а вирок суду над ним повернула без останньої сторінки, яка була відірвана і на якій була печатка суду і підписи суддів. В'язням забороняють побачення без жадних причин: напр. самому С. Глузманові заборонили побачення лише за те, що він сидів на ліжку. Майже всі дозволені побачення стали глумом над рідними ув'язнених, у яких роблять тілесний обшук. Свавілля, надужиття і беззаконня в концлагері С. Глузман ілюструє прикладами, покликуючись на різні совєтські закони, які забороняють таке свавілля. Свою заяву він закінчує ловами: „Повідомляю вас, що у випадку продовження практик беззаконня і свавілля в колонії ВС 389/35 я буду застосовувати всі можливі заходи, користуючись всіми доступними мені засобами, щоб привернути увагу суспільства і державних органів".

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ ГОЛОДОВОГО СТРАЙКУ У ВАШИНҐТОНІ *В* ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

У Вашинґтоні в обороні В. Мороза: у підніжжю Капітолю, будинку Сенату і Палати Репрезентантів ЗСА, біля стійки голодуючих, речник другої групи голодуючих Борис Антонович (Чикаґо) дає інтерв'ю американському кореспондентові з радіостанції НПР, яке згодом було кілька разів передаване по радіо. Стоять з-ліва: Оленка Курилас (Вашинґтон), Б. Антонович, Б. Капітанець, американський кореспондент, Б. Кмьотик і Лариса Саламаха. Бракує на фото член другої групи голодуючих Орися Каркоць з Ст. Пол.

В Україні засуджено католицького священика

Львів. — Агентство Юнайтет Прес Інтернешенел інформує за газетою „Львовская правда" з 20 серпня про те, що в містечку Стрий, Львівської области, заарештовано священика о. Бернарда В. Міцкевича. Над арештованим священиком відбувся суд і його „покарано по заслузі" цитує агенство російськомовну львівську газету, додаючи, що звичайно в таких випадках йдеться про присуд „на кілька років у концтаборах". Згідно з повідомленням агентства, совєтська газета відвела повних три колонки на інформацію про „суд" над священиком, використовуючи цю нагоду, щоб накинутися на атеїстичні кола в Україні, що вони надто мало зробили, щоб протидіяти впливові о. Міцкевича на молодь.

„Львовська правда" пише, як інформує аґентство, що „Міцкевич намагався — притягати людей в селі Стрий до релігії, організуючи ремонт церкви, організуючи групові поїздки у Карпатські гори, закликаючи батьків приводити до церкви своїх дітей, організуючи дітей у молитовні групи і роздаючи їм хрестики та інші релігійні предмети". У газетній статті є також згадка про те, що о. Міцкевич мав в себе літературу, публіковану різними протикомуністичними центрами за кордоном, в якій „очорнюється Совєтський Союз".

Понад 1,200 осіб взяло участь у Стейтовому Дні УНС в Ню Джерзі

Бавнд Брук, Н. Дж. — У неділю 25-го ц. серпня тут в Українському селі відбувся Стейтовий День УНСоюзу для відзначення 80-річчя цієї найстаршої української установи у вільному світі. День цей, в якому взяло участь понад 1.200 осіб, був влаштований 4-ий вже раз з ряду чотирма Округами УНС стейту Ню Джерзі: Нюарку, Перт Амбой, Надгудсонською та Пассейку.

Програму відкрив голова Стейтового Комітету Іван Хомко, що рівночасно є головою Пассейської союзової громади. Він привітав гостей, а відтак передав ведення програми секретареві 76 Відділу з Нюарку Мирославові Демчукові, членові Комітету. Обов'язки касира і секретаря Комітету виконував Юліян Баранюк — голова Нюаркської Округи, при допомозі голови Перт Амбойської Округи, Михайла Федиишина. Почесним головою стейтового Комітету вже четвертий раз був головний предсідник УНС Йосип Лисогір, який в імені УНСоюзу та Комітету привітав присутніх, подякував їм за участь, вказав на користі влаштовування Союзових Днів і висловив признання Комітетові за гарне приготування Свята. Опісля Мирослав Демчук представив представників сусідніх Округ: діючого голову Філядельфійської Округи о. протопресвітера Омеляна Мицика та голову Лігай-Велійської

(Закінчення на стор. 3-ій)

Найширші кола канадців виступили в обороні Мороза

Торонто. — (Пресова Служба КУК — Онтаріо) Понад 4,000 телеграм надійшли до федерального уряду у зв'язку з голодівкою в Оттаві в обороні Валентина Мороза в липні ц.р. Велику кількість телеграм прислали українські громадяни та організації, але багато теж наспіло від інших етнічних груп і загального канадського суспільства. Акція в Оттаві, започаткована Комітетом Оборони Валентина Мороза, отримала теж сильну підтримку від Комітету Українців Канади, а зокрема від відділів в Торонті та в Оттаві. Розуміючи важливість цеї справи, Провінційна Рада КУК — Онтаріо відрядила більшість своїх платних працівників для допомоги цій акції. Постійна секретарка Провінційної Ради п-на Лада Гірна, взяла свою літню відпустку в цей час і активно включилась в голодівку (17 днів).

Голова КУК-ПРО, адв. Богдан Онищук заявив, що „українцям в Канаді важне, щоб світ знав про „Морозів" в Україні й поза нею. Українським громадянам в Канаді відносно легко вплинути на свій уряд, щоб він заступився за права людини, а спеціяльно за українських політв'язнів. Але така дія вимагає з'єднаної сили цілої громади." З цієї причини КУК-ПРО в Торонті, у співпраці з торонтонським Відділом КУК, зачав інтенсивну роботу, щоб спопуляризувати голодівку і справу Мороза серед громади. КУК-ПРО зайнявся, між іншим, контактами з іншими етнічними групами Онтаріо, міськими та провінційними урядами та головними політичними діячами. Це діло завершилось цілим рядом телеграм, листів, петицій до федерального уряду в обороні В. Мороза. Прем'єр Онтаріо, В. Дейвіс, звернувся у своїм листі до прим'єр - міністра Трудо, щоб він зробив заходи, щоб улекшити долю Мороза. Наспіли ще телеграми від провінційних прем'єрів Альберти і Манітоби та від багатьох міських урядовців. Бувший міністер зовнішніх справ, Мітчел Шарп, підкреслив голодуючим, що йому заімпонував якраз цей факт, що підтримка Морозові й голодуючим приходила з ширших кіл канадського суспільства.

Вияви солідарности наспіли від литовців, латишів, естонців, поляків, чехів, французів, італійців, мадярів та англійців. КУК-ПРО був приємно заскочений телеграмою від Канадського Жидівського Конґресу з Монтреалу, до прим'єр - міністра Трудо. В цій телеграмі, копія якої надійшла до КУК-ПРО, сказано: „Ми спільно з іншими канадцями висловлюємо своє затурбування долею Валентина Мороза . . . Канадський Жидівський Конгрес завжди насвітлював громаді долю людей в СССР, які ув'язнені за користування природним правом свобідного слова, або за бажання виїхати з країни . . . Ми ще раз просимо, щоб Ви інтервеніювали на гуманістичній базі за всіх в'язнів в СССР засуджених за свої переконання..." Телеграму підписали Сидні Гаріс, президент, і Алан Роз, екзекутивний директор Канадського Жидівського Конґресу. Голова КУК-ПРО підкреслив, що відкрилася можливість на тіснішу співпрацю з Канадським Жидівським Конґресом і що на будуче треба українцям плекати добрі взаємини з нашими співгромадянами Канади, щоб отримати їх підтримку в подібних акціях.

Франція скасувала ембарґо на доставу зброї на Близький Схід

Париж. — Французький уряд вирішив змінити зобов'язуючу досі політику щодо Близького Сходу, коли йдеться про постачання зброї арабським державам та Ізраїлеві. Згідно з новою французькою політкою, ембарґо на постачання зброї воюючим державам на Близькому Сході буде скасоване і Франція в дальшому продаватиме без ніяких обмежень зброю та воєнний виряд арабам та Ізраїлеві. Цю зміну французький уряд запровадив в рямках загального перегляду французької оборонної політики, а зокрема забезпечення Франції різного типу атомовою зброєю. Як відомо, ембарґо на доставу зброї на Близький Схід введено ще за президентури ген. Де Ґоля після арабсько-ізраїльської війни в 1967 р.

СПРАВА ЛІНҐВІЦИДУ Й В. МОРОЗА НА МІЖНАРОДНОМУ КОНҐРЕСІ НАУКОВЦІВ

Торонто (ОУПС). — Тут у приміщеннях університету відбувся в днях 19-24-го серпня восьмий Світовий Конґрес Соціології з участю коло 5 тисяч учених із різних країн і континентів. З України приїхало декілька вчених в складі делеґації СССР, між ін. проф. Н. Н. Пилипенко (доповідь про „Наукову й технологічну революції в економічних системах"), проф. П. П. Лопата („Про спосіб життя спільнот різних систем"), проф. Л. В. Сохан („Про виховання в СССР") та ін. З українців вільного світу взяли участь у Конґресі проф. В. Ісаїв із Торонта, М. Петришин, М. Слободян із Вінніпеґу. В програмі конгресу відбуто окрему сесію „Соціолінґвістичної Дослідчої Групи" під керуванням проф. Яр. Рудницького з Вінніпеґу й проф. Е. К. Франціса з Мюнхену. Основною темою цієї сесії, що відбулася в п'ятницю 23 серпня, була „Мова й національна ідентичність". В цю сесію включено доповідь проф. Яр. Рудницького про „Мовні права й лінґвіцид-мововбивство" (в англійській мові). Виходячи з становища дефініції мови, доповідач підкреслив на вступі, що кожна людина має свої „природні (індивідуальні) мовні права, що їх не можна обмежувати ніякими законами. Від індивідуальних мовних прав він відрізнив групові, що їх устійнюється, регулюється й забезпечується конституційними або інституційно-адміністративними засобами в модерних державах. Він навів багато прикладів із конституцій різних держав, що забезпечують вживання різних мов світу. Він подав теж приклади інституційних ґарантій різних мов. Крім мовних прав історія людства знає випадки заборони, як наприклад, Валуєвський чи Емський укази. Є теж випадки створення невідрадних соціо - культурних умов для розвитку даної етномовної групи, відмова матеріяльної чи моральної піддержки в її мовнокультурних змаганнях, що в висліді веде до повільного завмирання мови, як це напр. є в СССР. Професор Рудницький окреслив такі й тим подібні випадки, як лінґвіцид, чи лінґвіцидні заходи. Він дав точну дефініцію лінґвіциду в п'ятьох точках і вимагав, щоб проголошено на міжнародному форумі ОН крім свободи мовлення, теж і свободу мов, що виявлялася б у майбутньому в свободі й забезпеченні етномовних груп від усяких родів лінґвіциду".

Після доповіді відбулася дискусія, в якій приймали участь проф. А. Леві з Бельґії, д-р М. Арасіль з Еспанії, проф. А. Фердот з Голляндії й інші.

З нагоди конґресу Комітет Оборони Валентина Мороза влаштував окрему виставу видань про українське питання під Совєтами й роздавав учасникам відповідні роз'яснювальні матеріяли про В. Мороза.

Проф. Володимир Янів переобраний ректором УВУ

Мюнхен. — Від 1970 р. відбуваються Професорські Ради правильно кожного року в часі літніх місяців, коли відбувається авдиторне навчання в УВУ і тому у нарадах може взяти участь можливо якнайбільша скількість Членів Професорського збору.

Цього року Рада відбулася у двох частинах — 15 липня та 3 серпня, з участю 34 членів Педагогічного Колеґіюму, в тому числі 16 професорів та доцентів із повним правом голосу, 7 професорів-гостей і 11 викладачів. Важливо відзначити, що серед тих 34 учасників нарад було з-поза океану (9 ЗСА, 6 Канада, 1 Бразилія) та 18 із Европи (14 із Німеччини, 3 з Франції та 1 з Голляндії).

Рада вислухала звітів із діяльности: ректора, деканів обидвох факультетів, керівника Високошкільних курсів та представників Українсько - Американської Асоціяції Університетських Професорів про підготову та переведення „Мюнхенського проєкту" — курсу, спільного із Центральним Мічиґенським університетом. На першому засіданні звітували також керівники всіх трьох Делеґатур УВУ: у Франції, ЗСА та Канаді. На пропозицію Контрольної комісії звіти прийнято одноголосно до відома. Ректором — також одноголосно — переобрано професора д-ра В. Янева (в шосте), а проректором — проф. З. Соколюка (в друге).

Рада присвятила чимало уваги питанню нововизнання академічних прав УВУ, яке передбачає новий високошкільний баварський закон, що увійшов у життя наприкінці 1973 р. Основною трудністю є необхідність власних фондів, що запевнили б затруднення достатньої кількости професорів та повне забезпечення з боку УВУ. Натомість усунено другу загрозу: брак власного відповідного будинку. Сучасне приміщення УВУ відповідає всім вимогам, і завдяки новим приміщенням можна було провадити в поточному семестрі одночасно 4 викладові цикли. На філософічному факультеті можна було працювати весь день: виклади тривали 8 - 10 академічних годин денно. Професорська рада схвалила окрему подяку Верховному Архиєпископові за дар, що уможливив придбати для УВУ новий будинок.

*Проф. д-р **Вол. Янів***

Рада зайнялася також плянами на майбутнє й зайняла становище в справі переслідувань українських інтелектуалістів на Рідних Землях.

Після пленуму радила ще факультетська Рада філософічного факультету, яка переобрала деканом проф. О. Кульчицького, а на продекана обрано д-ра Г. Васьковича. Факультетська рада зібралася ще раз 6 серпня для намічення низки структуральних змін у зв'язку із новими університетськими приписами, а також у висліді зібраного в останніх роках досвіду.

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Українознавство в університетах

На початку вересня в університетах ЗСА та Канади відбуватиметься реєстрація студентів на академічний рік 1974-75. В багатьох із цих університетів в осінньому та весняному семестрах викладатимуть українознавчі предмети. Як відомо, університети в більшості самі не пропонували включення цих предметів в їхні навчальні програми. Це сталося завдяки наполегливим стараннням студентів українського роду, професорів - українців і цілого українського громадянства. І ці наші зусилля увінчалися не абиякими успіхами, бо можемо похвалитися не тільки встановленням Українського Наукового Інституту в Гарвардському університеті, а також тим, що українознавчі предмети введено в навчальні програми й інших канадських і американських університетів, наприклад, МекГільського, Торонтонського, Оттавського, Манітобського Едмонтонського, Пенсильвенійського стейтового, Радґерського, Іллинойського в Чикаго та багато інших. Це великий здобуток і ним ми можемо справді заслужено гордитися.

Але введення українознавчих предметів у навчальні програми університетів є тільки першим, хоча дуже важливим, кроком, бо тепер треба забезпечити, щоб ці предмети й курси існували і в наступних роках. Як відомо, університети включають в свої навчальні програми тільки такі курси, на які вписується належна кількість студентів. Якщо одного року на даний предмет впишеться дуже мале число студентів, то в наступному році такий предмет напевно вже не буде включений в навчальну програму. Отже, конечно потрібно, щоб цього вересня якнайбільше українських студентів вписувались на українознавчі курси в своїх університетах, бо тільки в такий спосіб можна буде забезпечити, що всі зусилля української громади, зужиті на встановлення цих курсів, не підуть на марне. Самозрозуміло, що не всі українські студенти плянують спеціялізуватися в українознавчих дисциплінах, але всі студенти - українці можуть і повинні вивчати українську мову, історію, літературу тощо, як „елективні" предмети. Тим вони запевнять дальше існування цих курсів, а також одержать за них кредити, потрібні для закінчення студій.

Напередодні реєстрації студентів на наступний академічний рік батьки повинні обговорити цю важливу справу із своїми дочками та синами, а українські студентські громади та українські клюби при університетах повинні заохочувати своїх членів скористати з нагоди поглибити своє знання з українознавчих дисциплін і рівночасно одержати за це кредити. Студенти повинні заохочувати своїх друзів записуватися на ці курси. Дальше існування цих курсів буде запевнене тільки тоді, коли на них вписуватиметься велике число студентів. Отже, майбутність українознавчих курсів в університетах є в наших власних руках, особливо в руках наших студентів.

Московська виграна

Кипрська криза починає набирати загрозливих розмірів, не зважаючи на всякі миролюбні запевнювання заінтересованих сторін про готовість полагодити її шляхом переговорів. Ситуацію ускладнило погодження грецького уряду на совєтську пропозицію передати справу Кипру Раді Безпеки Об'єднаних Націй, де, очевидно, один з вирішальних голосів забезпечений за СССР. На такий крок грецький уряд рішився, ігноруючи заходи Державного Департаменту ЗСА, що не хотів допустити до такого розвитку подій.

Справа в цьому, що досі кипрською кризою займалися фактично три держави — Греція, Туреччина та Великобританія, ґарантори незалежности Кипрської республіки. Іншими словами, якоюсь мірою це була західня „внутрішня" справа, у якій Совєтський Союз ніяк не міг безпосередньо анґажуватися. Враховуючи стратегічну важливість Кипру, Москва заплянувала скористати з догідної нагоди і зробити справу Кипру — „міжнародною справою". Огірчені на Америку греки в цьому Москві допомогли і тепер ледве чи вдасться кипрську кризу локалізувати, як цього собі бажав би уряд ЗСА.

Не приходиться дивуватися, що несподівано справою Кипру почали живіше цікавитися в ЗСА, а з уваги на незадовільний і несприятливий розвиток подій у цій частині Середземного моря для ЗСА, проблема Кипру почала викликати затривоження. Окремі коментатори почали вже навіть дошукуватись причини такого стану. Всі вони висловлюють здивування незвичною спершу неактивністю, а відтак незручними дипломатичними потягненнями державного секретаря Генрі Кіссінджера, який, як написав один з коментаторів, виявив „неймовірну нечутливість", а інший видвигнув в його сторону закид, що через цю „нечутливість" до ситуації, ЗСА втратили в Европі союзника.

Немає сумніву, що такі закиди мають підставу, але з цього мала потіха. Проблема в тому, що зручним маневруванням Москва зуміла ефективно використати затяжний грецько - турецький спір, не натрапивши на конечну американську протиакцію. А ще дуже недавно ЗСА мали всяку нагоду в зародку ліквідувати кризу, не допустити до турецької інвазії на Кипр, до виходу Греції з Північно-Атлантійського Оборонного Союзу і до уміжнароднення кипрської проблеми.

Ісляндія має нового прем'єра

Рейк'явік. — Ісляндії вдалося перебороти майже двомісячну урядову кризу, викликану цим, що у виборах ні одна з партій не здобула переваги. Після довших зусиль лідер Незалежної партії Гейр Галґрімссон зумів оформити коаліційний уряд, що його затвердив парлямент, назначуючи одночасно Галґрімссона прем'єром країни. Г. Галґрімссон є великим прихильником Північно-Атлантійського Оборонного Союзу і підтримує ідею тісної співпраці Ісляндії з ЗСА. Виконуючий досі обов'язки прем'єра Олафур Йоганнессон формально зголосив свою і очолюваного ним уряду резиґнацію.

Я. Гайвас

ЩЕ ПРО ЗАСОБИ Й МЕТОДИ

II

Похвала реальній політиці

Проблема „реальної політики" в нас не нова. Мабуть найголоснішою стала вона в тридцятих роках у Польщі, коли деякі наші політики намагалися шляхом договорення, або угоди з польським урядом добитися якихось успіхів. Назвали вони цю свою політику реальною. Але чи була вона реальною? Чи розраховування на тривалість польської держави, на можливість погодження життьових інтересів у ній українців і поляків не виявили себе ні на якім не основаною ілюзією? Чи не показалося, що революційна політика націоналістів була реальною, витікала з правильної, реальної оцінки положення, з правильних передбачувань і не менше правильних висновків? Отже де була реальна політика? Та ж ясно, що була вона в національному революційному таборі.

А сьогодні: чи направду реальним є вважати большевицьку систему тривалою, тобто такою, що буде поволі розвиватися, набирати змін відповідних до потреб і вимог життя, в якій можна буде погодити інтереси комуністичної диктатури й прагнення людини до свобідного вияву своїх думок, прагнень, своєї творчости, та в якій знайдуть спільну точку російський імперіялізм і визвольні течії поодиноких народів? Чи це все є реальним?

Було б нерозумом заперечувати силу червоної Москви, її немалі успіхи в першу чергу на світовому театрі дій, але ще більшим нерозумом було б шукати в ній того, чого там немає. Власне, в тому пляні наша визвольна політика мусить бути дуже реальною, дуже прагматичною в шуканні тих усіх можливостей, що можуть бути нами використані. З того виростуть тривалі, хоч може покищо дуже непоказні, успіхи, які в сумі будуть творити щось, що буде мати всі вигляди стати базою для дальшого розвитку. Національні течії в Україні, прояви свідомої визвольної боротьби вказують безсумнівно на реальність самостійницької постави й починів та нереальність, тимчасовість, остаточний засуд капітулянтських, пристосуванських елементів і течій. На тому реальному фундаменті мусить бути будована наша реальна визвольна політика.

Ціль освячує середники, а чи навпаки?

У визвольній боротьбі кожного народу поневолений починає з того, що він є слабший. Поневолювач сильніший і тому в його руках ініціятива накидання форм конфлікту. Тому, що він сильніший, ясно, що йому вигідніше уживати сили, бо таким чином він відразу має величезну перевагу. З тих самих причин слабшому недоцільно відкликатися до сили. Вийнятки є тоді, коли з тих чи інших причин конче потрібно силової демонстрації існування, коли потреба потрясення, навіть дуже коштовного, перерішує всі інші розрахунки.

Панує фальшиве переконання, що брак рішучого спротиву з боку поневоленого викликає лагіднішу реакцію з боку агресора. Факти говорять щось інше. Наша податливість супроти поляків збільшувала їхні апетити, впевнювала їх в правильності їхніх намірів, викликала більший тиск з їхнього боку. Не інакше було з большевиками. Надія Мендельштам докладно розказує у своїх спогадах, як брак спротиву з боку жертв большевицького терору викликав у катів більшу заїлість, жорстокість. Це саме говорить досвід з гітлерівцями. Де була повна уляглість з боку жидів, там поступали з ними особливо жорстоко й нелюдяно, де ж був спротив, вони були стриманіші й, очевидно, обережніші. Так уже є, що моральний гарт, відвага, вимогливі моральні категорії не лише дають міць і духову силу фізично слабшому, але й у ворога викликають, якщо не пошану, то, принаймні, стрим і застанову.

Революціонерам дуже часто закидають, що вони своєю великою ціллю оправдують усякі морально й побутово сумнівні вчинки, згідно старої, як світ, засади „ціль освячує середники". Одначе, коли ми приглянемося ближче до дійсности, то побачимо, що здебільшого є навпаки: середники освячують ціль, оправдують її, переконують в її користь, видатно сприяють зростові числа визнавців і симпатій серед невтрального оточення. Хоч багато людей підтримує намагання арабів відібрати від Ізраїля втрачені арабами території, то безглузді й відштовхуючі терористичні акти арабів викликають не лише засуд, але й нехіть до їхніх цілей. Хоч багато людей співчуває північно - ірляндським (олстерським) католикам у їхніх прагненнях приєднати цю частину острова до Ірляндії, але вбивства, каліченя в нічому неповинних випадкових людей і інші безумства олстерських ірляндців великою мірою зруйнували їхні можливості досягти своєї мети, принаймні на покищо. Значить, побіч доцільности у виборі засобів і методів визвольної боротьби, мусять зобов'язувати загально - прийняті моральні норми, що разом сприяють її розгортанню.

Чи тільки „бомба і револьвер"?

Хто не прагнув би мирними шляхами й засобами добитися визволення свого народу? Для кого втрати й людські жертви є малозначні? Для кого вони є самоціллю? З другого боку, як знаємо, відмова народу від фізичної боротьби у потребі, від застосування сили у відповідному моменті була б добровільною піддачею на ласку й неласку ворога, давала б йому згори оперативну й тактичну перевагу. Чому ж тоді заздалегідь резиґнувати з чогонебудь? Арсенал визвольної боротьби мусить бути такий багатий, як багате життя, він мусить включати усі його ді-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Яцкевич

ВТЕЧА ВІД ДІЙСНОСТИ

12 серпня почалася в Букарешті конференція Об'єднаних націй присвячена проблемі населення нашої плянети з участю представників поверх 100 держав та Ватикану під проводом канадського єпископа Е. Ганьйона.

Спонукою для скликання тієї конференції стали тривожні голоси осторогі соціологів, економістів та представників промислу про повільне вичерпування мінеральних та енерґетичних ресурсів нашої землі та дошкульний брак харчових продуктів, особливо в відсталих та промислово нерозвинених країнах.

На думку ініціяторів цієї конференції причин цього невідрадного стану слід шукати в надмірнім прирості населення нашої плянети.

В 8,000-ім році до н. Х. було на світі 5 мільйонів людей, в часі народин Христа це число зросло до 150 мільйонів, в 1650 р. п. Х. кількість населення світу дорівнювалася 500 мільйонам, а в 1850 р. — 1-му більйонові.

Коротка аналіза тих чисел показує, що населення в давності подвоювалося що 2 тисячі років, в середньовіччі — що 500 років, а в індустріяльній добі воно подвоїлося вже за 200 років. В 1930 році статистика виявила, що на світі жило 2 більйони людей, цебто, що людство знову подвоїлося — цим разом за неповна 80 літ! Якщо населення буде „експльодувати" в тому самому темпі, то при кінці нашого століття на світі буде 4 більйони, а в році Божім 2,300-ім (якщо людство до цього часу доживе) — 100 більйонів людей. При такій кількості людей, не тільки стане дуже тісно на нашій землі, але буде майже неможливо забезпечити всіх їх харчами, житловими приміщеннями, працею, освітою та медичною опікою.

З тих причин, скликання Об'єднаними націями конференції, присвяченої проблемам населення, було дуже на часі. На жаль, як то звичайно буває, верх на тій конференції взяла політика, яка розподілила учасників конференції на 2 табори; на прихильників та противників контролі приросту населення. В тім останнім таборі опинилися представники всіх комуністичних держав та, з теологічних оглядів, представники Ватикану. Але без огляду на те, що вирішить згадана конференція, перспектива людства на майбутнє, включно з Америкою, з її 1.8 % приростом населення та 0.9% смертністю, не виглядає надто рожевою.

Крім цього циклічні посухи в Африці, Південній Америці і Совєтськім Союзі та вістки про голод в Індії й Банґлядеші, що не сходить зі сторінок світової преси, кидають також доволі загрозливу тінь на дилему перенаселення світу. На основі передбачень та статистичних обчислень Об'єднаних націй, в цьому році помре голодовою смертю 20 мільйонів людей.

Хоч важко в те повірити, але в тому самому часі, коли батьки в інших країнах світу благають про пригоршу пшениці або рижу для своїх голодних дітей, пересічний американець консумує майже одну тонну зерна на рік, а торгівці докормлюють рогату худобу, готову вже до зарізу, збіжжям, щоб підвищити їх продажну ціну.

Розвиток Америки був базований на концепції необмеженого простору та невичерпних природних ресурсів, яка у висліді марнотратної господарки спричинила екологічну, соціологічну, енерґетичну й економічну кризи.

Земля, на якій живемо, має обмежену кількість повітря, води, землі, мінералів та природних копалин і тому і багатий і убогий всеціло залежні від світової системи піддержання життя.

Та хоч історія аж кишить від численних прикладів держав і країн, знищених докорінно хибною економічною політикою (вирубання лісів), Америка ще до недавна вірила що американська біосфера невразлива на людські знущання над нею. Хоч Америка має тільки 6% населення світу, вона зужиaває 27% світових сировин. 210 мільйонів американців зуживає більше електричної енерґії за Німеччину, Англію та Японію, з якої, до речі, вона марнотратить щонайменше 25%. Американці родяться і вмирають при телевізійних апаратах, через які вони оглядають цілий світ, а цілий світ — Америку, що в одному тільки році викидає на смітники 30 мільйонів тонн паперу, 200 більйонів тонн автомобільних опон, 76 більйонів пушок від консерв, 28 більйонів пляшок, 2 мільйони старих авт та 142 мільйони тонн диму, що випльовують димарі з технологічних рогів достатку та поступу.

І неждано, ми опинилися віч-на-віч з прогресивною деґрадацією нашого довкілля, з занепадом міст, закиданням площ горами сміття, з забрудненими ріками, з жалюгідним станом засобів масового транспорту та нехтуванням інших співмешканців нашої плянети. Американці — це динамічна, агресивна та винахідлива нація, яка, задивлена в свої успіхи, не оглядалася, як каже наша примовка, на „задні колеса", і тому пішла в розріз з дійсністю. Америка створила технологію, що привела до її порогів цілий світ, а тепер вона мусить від світу навчитися, як затиснути пояс та „краяти" так, як вистачає матерії.

Володимир Барагура

ВЕСЕЛКА — ЧИ ТУЧА?

„Веселка над Ню Йорком..." — так окреслив Михайло Ке-р, Нюйоркський кореспондент української газети в Арґентині „Наш Клич" (грудень 1954 р.) появу схваленого 23-ою Конвенцією Українського Народного Союзу у 1954 р. й видаваного „Свободою" журналу для дітей „Веселка", перше число якого вийшло 15-го вересня 1954 р., а якому цього року сповняться двадцять років існування.

„Веселка" є прямим продовженням публікованого УНС — „Свободою" дитячого журналу „Цвітка" („Flowerett", що через брак родючого ґрунту і сприятливого клімату серед тодішнього українсько - американського суспільства зів'яла передчасно на четвертому році свого життя (1914 - 1917).

„Веселка" появилася на крайнебі нашого національно-культурного життя в куди кращих умовах від своєї попередниці й старшої сестрички — вона прожила здорова й радісна двадцять років і подає надію на дальший ріст і розвій. Доказом цього є факт, що з початково скромного чорно-білого журналу, друкованого на газетному папері, як додаток до щоденника „Свобода", на третьому році своєї появи „Веселка" стала самостійною публікацією на журнальному папері з кольоровими ілюстраціями.

„Веселка" п'є живущу воду й черпає цілющу силу з життєдайних джерел світлого минулого, українських дитячих періодиків на Рідних Землях („Дзвінок", „Молода Україна", „Світ Дитини", „Малі Друзі", „Дзвіночок",) і на скитальщині „Школярик", „Малі Друзі", („Школяр", „Сонечко" „Юні Друзі"). Своїм кольористим луком вона поєднала пройдешнє з теперішнім і прокладає поміст поміж сучасним і майбутнім української дитячої преси, як один із найважливіших засобів виховання української людини поза межами материка. Дуга „Веселки" поєднала всі території вільного світу, на яких живуть українські діти, а її райдужні кольори просотилися також у країни в орбіті московсько-большевицького впливу (Польща, Чехо-Словаччина) й у національно-комуністичну Юґославію. Вона викликала реакцію панівних чинників у підсовєтській Україні, які для паралізування національно-виховної ролі „Веселки" заснували в Києві в-во „Веселка", щоб дезорієнтувати наше громадянство й під одноіменною фірмою пропихати отруйно спрепаровані дитячі публікації серед українського поселення у вільному світі.

На лектурі „Веселки" виховалося багато річників українських дітей, що наче ступені ескалятора постійно зміняються в безконечному русі. Перші її читачі стали вже батьками, а їхнє місце зайняли нові річники, їхні діти.

За час свого існування журнал райдугою своїх мінливих кольорів — казками, переказами, леґендами, віршами, поемами, пісеньками, п'єсками, статтейками, розповідями, розвагами, дописами з дитячого життя, листуванням, ілюстраціями втішала очі, зогрівала почування, сколихувала уяву, збагачувала знання, плекала національну свідомість, вчила зразкової української мови, знайомила з духом рідного народу десятки тисяч українських дітей. Вона стала одним із найважливіших засобів виховання й навчання молодого покоління в дусі ідеалу української людини поза межами материка.

Ідейні принципи, цілі завдання й методи та засоби їх здійснювання, що були ясно окреслені й послідовно реалізовані від початку появи „Веселки", залишилися в силі за весь час її існування. „Веселка", це загально - український дитячий журнал, що стоїть на твердих національно - державницьких і релігійно - моральних засадах без територіяльно-провінційного партикуляризму й віровизнаневих упереджень так у відношенні до читачів, як і до співробітників журналу.

„Веселкою" послуговуються в своїй виховно-навчальній праці батьки, вчителі, виховники. Її використовують як домашню й доповняльну лектуру в цілоденних школах, на курсах українознавства, на вакаційних оселях і в таборах. Матеріялами з журналу користуються виховні організації, організатори дитячих імпрез, радіомовлення, телевізійні програми, гуртки книголюбів.

„Веселка" і зв'язані з нею проблеми були предметом газетних і журнальних статтей, доповідей, літературних і авторських вечорів, виховних і дидактично-методичних конференцій, наукових дослідів в ділянці меншинної преси.

„Веселка", це творчий варстат, досвідна ляболяторія й плятформа виступу наявних творчих літературно-мистецьких і виховних сил і талантів у вільному світі. Вона гуртує кілька десятків передових наших авторів, композиторів і ілюстраторів.

Крім журналу в-во „Веселка" опублікувало кілька книжкових видань у серії „Бібліотеки „Веселки" та видало брошурку з практичними порадами й вказівками, як користуватися журналом в шкільній дидактиці й у виховній практиці („Веселка" в школі").

„Веселка" здобула признання громадянства й схвалення виховними й учительськими колами.

Це світла „Веселки" у її двадцятиліття. Але є й тіні. Культурно - громадська діячка Олена Кисілевська у своїх розважаннях, статтях, доповідях і промовах на виховні теми неодноразово ставила вітальне питання — хто заповнить наші церковні й світські будівлі, хто ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ф. Лукіяновиг

МІСТОК У ЧАППАКВІДДІК

6

IV. КОЛЕСА СПРАВЕДЛИВОСТИ

Скарга, репортери та похорон

У понеділок вранці Арена зайшов до суду та вніс скаргу. Там застав уже адвоката Кеннеді. Домовились, що розправа відбудеться тиждень пізніше, 28-го липня. Від Кеннеді ніхто не з'явився, щоб узгіднити певні справи та подати подробиці, як це було їм пообіцяно. Вони відчули жаль до Едварда і вирішили вислати поліціянтів із завданням зібрати всі можливі подробиці, як і де хто ночував, хто був із мужчин, хто з дівчат тощо. З авта, що його витягнено з води, збирачі пам'яток відмонтували ряд частин на спомин, а злобні люди намалювали на містку серце, вписавши в нім „Тед і Мері", хтось інший поставив напис: „Миття авт Теда".

До Едґартавну напливло декілька десятків репортерів, які вимагали новин, що їх не було. Щоб якось позбутися їх, вирішено влаштувати дві пресконференції щодня — рано та пообіді. Пообіді час від часу передавали на телевізії під назвою „Волтер енд Доміник". З лябораторії повідомили д-ра Міллса, що кількість алькоголю в крові Копечне була .09, що не знайдено ніяких наркотиків чи інших органічних речовин. Репортери домагалися висліду аналізи, але д-р Міллс відмовився це зробити перед відбуттям суду.

Перший раз після випадку появився публічно Едвард у вівторок рано. Він, його дружина, вдова по Роберті Етел, з групою супровідників приїхали до католицької церкви у Плимуті, місце народження Мері Джов. Рік після її народження її батьки перенеслись до Ню Джерзі. Едвард зодягнений у темне вбрання, мав під сорочкою хірургічний комір. Батьки Копечне стали по одній стороні труни, Кеннеді — по другій. Едвард виглядав ослаблений та прибитий. До Гаєнісу Кеннеді повернулися тією самою дорогою, якою від'їхали.

Переєправа з адвокатами

У вівторок увечорі до Арени зателефонував адвокат Едварда, колишній суддя Роберт Кларк із Бостону. Вони домовились зустрітись у середу в кабіні Стіле кілька миль від міста. Зустрівшись, два визначні адвокати, батько і син Кларки, старались „вичути", що вдасться виторгувати від Стіле й Арени. Стіле рішуче відмовився від всяких поступок, мовляв, Кеннеді мусить визнати себе винним, що врешті його адвокати і прийняли.

„А як буде із карою, що передбачає два місяці до двох років в'язниці?" — запитав Кларк. З огляду на обставини та особу, Стіле погодився на два місяці в'язниці із завішенням. — „З пробацією?" — „Ні, годі сенатора ЗСА ставити під пробацію". — „А чи суддя погодиться на це?". Стіле й Арена значуще переглянулися поміж собою, знаючи самостійність та непідкупність судді Бойле. — „Ми сподіваємося, що він погодиться", — відповів Стіле, на що Кларк заявив, що мусить це домовлення узгіднити з Кеннеді. Вони назначили чергову зустріч на завтра увечорі, але в іншому місці, щоб репортери не „пронюхали" про неї.

Під час другої зустрічі Кларк заявив, що Едвард погодився, але він сам підніс питання безпеки сенатора, бо ану ж хтось захоче його вбити, хто понесе відповідальність? З цим цілком згодився Арена, і з огляду на безпеку Едварда, вирішено прискорити реченець розправи, призначивши її на другий день, у п'ятницю замість понеділка, та прийняти всі міри безпеки. Суддя також пристав на це.

Розправа

На розправу Едвард, його жінка, Джоен, Етел Кеннеді, Смит та інші причалили яхтою, всіли на поліційні авта, що вже чекали, та прибули до суду. Спереду сів Едвард, а поруч — три його адвокати.

Писар прочитав акт обвинувачення, суддя запитав: „Винний". Едвард встав і відповів: „Винний". Суддя зажадав звідомлення Арени, після чого, Стіле запропонував домовлений вимір кари — два місяці в'язниці із завішенням. Суддя такий вирок і видав.

Едвард був блідий і виглядав ослаблений. Після вироку, під сильною охороною поліції, всіли в авта, потім до яхти і відплили. З великою полегшою зідхнули Стіле й Арена.

У віллі Лоренса

Три кімнати для шістьох дівчат замовив Джек Крімінс, 63-річний шофер Едварда. Чотири з них приїхали в четвер, випозичили авто Велієнт і переночували, а в п'ятницю долучились до них дві інші.

Хто вони були? Це дівчата політичної кар'єри, віком від 23 до 28 літ, всі вони католички, всі закінчили університет, працювали в штабі Джана, Роберта чи Едварда Кеннеді в різних функціях. Єднало їх одне спільне: подив та прив'язанність до Кеннеді.

Кімната для мужчин у Шератон і віллу Лоренса замовив Гарґан. З мужчин були: Пол Маркгем, колишній прокурор стейту Массачузетс, адвокат, 39 літ, батько 7 дітей; Джозеф Гарґан, кузен Едварда, адвокат, також 39 літ, батько 2 дітей; Реймон ЛаРоза, працівник цивільної оборони, 41 літ, батько 4 дітей; Чарлз Треттер, правник, 30 літ, батько 3 дітей, і Едвард, 38 літ, батько 3 дітей.

Після змагань всі вони з'їхалися до вілли Лоренса, і на малій надвірній печі смажили над вугіллям м'ясо. Розмері Кеоґ взяла авто, щоб поїхати до Едґартавну купити ручне радіо, і залишила свою торбинку, бо чейже тим автом вертатиметься до порому. Ця залишена торбинка дала привід до різних спекуляцій та здогадів усних і в пресі.

(Продовження буде)

МОЛОДА, МОЛОДА „СОЮЗІВКА"

Репортаж ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ

— Студенти Курсів Українознавства сказали мені, що вони дуже задоволені з викладів. Професор Стецюк є академічним дорадником Курсів, а професор Вакум їх веде надзвичайно фахово, — згадувалося в розмові д-р Мирон Куропась (до речі, не тільки керівник „Акції", а й автор прегарного англомовного підручника про Україну) — Я був на викладах, і сам був дуже задоволений. Проф. Вакум запросив мистців на виклади, вони показували прозірки, урізноманітнювали програму, зацікавили студентів. Зверніть увагу також на бібліотеку, вона дуже добре укомплектована для курсантів. Ці Курси треба найбільше пропагувати: хто з молоді не має влітку нагоди побувати десь на молодечих таборах, хай іде сюди. Тут навіть сама „Союзівка", саме рідне середовище допомагає виховувати нашу молодь у потрібному дусі.

Вілля „Львів" розташована на Оселі найдалі від рухливого центру. Тому й приміщені там курсанти. Тоді було їх 25 осіб, хлопців і дівчат, віком від 14 до 21 року; між ними привітна дівчина Сенді аж із Тексасу.

У чималій викладовій кімнаті немає де ступити, все заставлене кріслами, доповідача пильно слухають студенти. На екрані одна за одною з'являються прозірки — кольорові репродукції картин українських імпресіоністів, потім експресіоністів, врешті великого скульптора Архипенка — батька кубізму й багатьох інших „ізмів" у світовій скульптурі... Лекцію читає відомий мистець і мистецтвознавець Богдан Певний, йому допомагає у висвітлюванні прозірок п. Любомир Воронович, до речі, працівник телевізійної мережі ЕнБіСі в Ню Йорку, який знаходить час для українського мистецтва й культури. Понад 3,000 дорогоцінних прозірок з історії українського образотворчого мистецтва!.. На жаль, ми бачимо лише до сотні, але це вже 5-та лекція мистців на Курсах Українознавства на „Союзівці".

— Говорять, що Ілля Рєпін — російський маляр. Це не так. Не лише його славна картина про запорожців, які пишуть листа до турецького султана (там академік Яворницький зображений у ролі писаря) заперечує таке твердження, — розповідає курсантам мистець Богдан Певний. — Ось бачимо картину Рєпіна „Не ждали". На ній зображено повороття із російського царського заслання. Вся родина зраділа, схопилась на ноги! Яка це родина, російська? Ні, придивіться до портретів на стінах: ось Тарас Шевченко, а далі — Костомарів... Українська родина дочекалася свого батька із заслання!

У простій, доступній формі подає відомості лектор українською мовою, а викладачка п-і Оксана Вакум швидко перекладає на англійську для тих, хто зовсім слабо розуміє українську мову. Професор Володимир Вакум, його дружина пані Оксана, викладачка про. Христя Приляда - Деміденко можуть бути задоволені з своєї праці та її вислідів, бо їхні студенти — задоволені, збагачують свої знання з українознавства на цікавих формою і важливих змістом викладах.

Це вже 21-й Курс Українознавства на „Союзівці".

Тому, що на цій Оселі є гарний звичай знайомити людей із людьми, — „Будьмо знайомі" — познайомимося з професором Володимиром Вакумом:

— Я народився в Люксембургу, виріс у Франції, вихований у Франції й Німеччині після війни, закінчив свої вищі студії на Колюмбійському університеті, де я зробив магістерку і докторат із французької літератури. Три роки я вже викладаю в Нюйоркському Стейтовому університеті, у коледжі в Ню Полц, французьку мову, літературу, культуру й цивілізацію. Крім того, — розповідає вишукано гарною українською мовою проф. д-р Володимир Вакум, — мене цікавить все українське. Я викладаю українознавство у школі в Керганксоні під час шкільного року. Це не лише моє „габі", чи замилування, а наслідок моїх пошуків за корінням, за моєю ідентичністю.

Ось такого керівника дістали Курси Українознавства на „Союзівці". Молодь його відчуває, шанує і любить, а це ширше відкритий зелений семафор для придбання знань про Україну. П-во Вакуми мандрували по Франції, побували в Санлісі, в церкві Анни Ярославни, зробили фото, довідалися, що там мають змінити напис з „Анн де Рюсі" на „Анн де Кіїв" — Анна Київська. Все це таке цікаве, і все це передається студентам і студенткам, принаймні значній більшості курсантів. Тут молодь не знуджена, а збуджена, і не штучними отрутами, не „маріхуанами", а чаром, красою і величчю української культури.

*

Ні, управитель „Союзівки" не забуває про старших. Скорше навпаки: дир. Володимир Квас тактовно поєднує всі прошарки свого „рухливого населення" на „Союзівці".

Не так давно виступав блискучий Ірней Жук, а мистецькі ансамблі Оселі доповнювали його виступ; недавно відбувся показ „Запорожця за Дунаєм" у великій охолодженій концертовій залі „Союзівки", у виконанні Українського Оперного Ансамблю з Ню Йорку, в залі було повно старших та молоді, і всі щиро оплескували Л. Рейнаровича, Галину Андреадіс, Тамару Лиходай і молодших — Богдана Чаплинського, Володимира Карпинича. Коли тут із концертом виступала оперна солістка п-і Марія Лисогір і молодий віком та вже багатий славою скрипаль Адріян Бриттан — були і старші, й молоді слухачі, і оплески „двох поколінь" зливались у єдиній подяці мистцям різних генерацій, але єдиної нації. Заходами дир. Володимира Кваса тут відбулася виставка творів Едварда Козака й ін. образотворчі виставки — і знову бачимо уміле поєднання різних поколінь в одне нерозривне ціле, бо тільки така цілість забезпечує тяглість і розвиток надалі.

І в цьому, здається, — найбільше значення Оселі УНСоюзу — завжди й незмінно 20-річної, завжди молодої і завжди принадної „Союзівки".

До незмінного автобусу в Ню Полц на Йорк повернуся із студентом Петром Голиком. Він працює на „Союзівці" вже шостий сезон. Цього року розпочне студіювати медицину в Бостоні. Без праці на „Союзівці" не зміг би розпочати студій і в цьому році, бо де брати гроші, та ще при сучасній дорожнечі?

Петро Голик не лише „шоферує": розмовляємо, звертаємо увагу на гарні краєвиди, на пурпурового кольору квіти, і раптом у авті лунає дзвін бандур, а потім Шевченкове „Учітеся", у виконанні монтреальського „Рушничка"... Це Петро Голик включив вмонтований у авто „тейпрекордер", і полилася рідна пісня з касет, одна миліша й гарніша другої, немов нагадуючи, що в цім районі американських гір — присутня чарівна Україна, присутня „Союзівка", присутній Український Народний Союз.

*

Чому не можна закінчити репортажу віршем, написаним у вестибюлі віллі „Київ" на „Союзівці" 15-го серпня 1974 року?

ДВА КИЄВИ

Г. В-і

„Київ" тут, як зелена пастеля,
І промовиста, і німа:
Тут лиш вілля на гарній Оселі,
А столиці — нема.

Є вона, голосна і столиця,
Край Дніпра, у народів юрбі...
Як за гріх, українська столиця —
Не належить собі...

Невський вершник гуркоче копитом,
З-під коня виповзає змія...
Та нікому тебе не „закрити",
Всенародна столице моя:

Підуть з попелом есесЕрики,
За добро буде дано добром,
І поставлять цей „Київ" з Америки
Наче пам'ятник нам — над Дніпром!

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

Д-р Микола Ю. Баранецький — новий український лікар

Із закінченням останнього академічного року українська громада збагатилась новими надійними професіоналістами. Між ними Микола Юрій Баранецький з Мейплвуду, Ню Джерзі здобув ступінь доктора медицини в Нюйоркському Медичному коледжі.

д-р Микола Ю. Баранецький

Д-р Микола Баранецький є сином Христини з Назаревичів і Володимира Баранецьких. Його батько є заступником президента одного з найбільших банків Америки Морген -Ґаранті Траст Ко. і активним членом нашої громади.

Д-р Микола народився в Ню Йорку в 1947-му році. Початкову Іккаринейшен школу закінчив з відзначенням і в останніх роках свого там перебування був президентом студентського комітету тієї школи. Потім втішався такими самими успіхами в середній школі св. Ксавієра в Ню Йорку і Колюмбії в Мейпелвуді, яку також закінчив з відзначенням, здобувавши рівночасно грамоту.

Крім цього він від наймолодших літ належав до Пласту та брав активну участь у раді пластових таборів. Школу Українознавства закінчив матурою в Ню Йорку.

У 1969 р. закінчив студії у Дартмут коледжі в Ню Гемшир, осягнувши ступінь бакалявра природничих наук і спеціялізуючися у хемії. В коледжі належав до Хемічного Т-ва братства „Альфа - Дельта - Фі" та до репрезентативної відбиванкової дружини.

В Нюйоркську Медичну школу вступив у 1970-му році, закінчивши її цього року з найвищими оцінками. Тепер, д-р Микола відбуває інтерншип в ділянці внутрішньої медицини в Метрополітен школі в Ню Йорку і задумує спеціялізуватися у гематології.

У вільних хвилинах від академічних і професійних зайнять д-р Микола віддається спортові та музиці, бо радо грає на фортепіяно. Він також живо цікавиться українським життям, що дає запоруку на те, що наша громада збагатиться новим талановитим, свідомим і активним членом.

В. Н.

Понад 1200 осіб взяло участь...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Округи головну радну Анну Гарас. Як о. протопресвітер Омелян Мицик так і пані Анна Гарас вітали присутніх в імені своїх Округ, гратулювали Комітетові за успішне свято.

Разом з головним предсідником п. Лисогором у святі взяли участь головний секретар Володимир Сохан, головний касир мгр Уляна Дячук і головний організатор Степан Гаврищ.

Філядельфійську Округу, крім о. Мицика, репрезентували ще заступник голови Федір Петрик і член Контрольної комісії Михайло Мартиненко, а Округу Ліґай-Велейську, крім пані Анни Гарас, також Стефан Муха і Стефан Колодруб — секретарі Округи. В Союзовому Дні взяв участь почесний голова Пассейської Округи о. протопресвітер Теодор Форостій.

У програму Дня входили змагання копаного м'яча між дружинами „Чорноморська Січ" з Ньюарку та СК „Тигри" з Трентону, які закінчилися ремісом 2 : 2

У мистецькій програмі виступив інж. Володимир Оседрук з гавайською гітарою, виконавши в'язанку українських пісень власної композиції, а відтак його дружина пані Ольга Оседрук відспівала в'язанку пісень при акомпаніяменті гавайської гітари.

Заходом Комітету були приготовані виграшки, між якими був і образ, виконаний олійними фарбами пані Стефанією Стеців з Нюарку.

Як у попередніх роках так і цього року з нагоди Союзового Дня УНСоюз знову уфундував для 40 дітей забезпечення по 1,000 дол., заплативши за них одноричну членську вкладку. Тією акцією керував обласний організатор на стейти Ню Йорк і Ню Джерзі Василь Оріховський.

По мистецькій програмі відбулася забава при звуках оркестри „Мрія" під керівництвом Богдана Хомули.

Буфет був в заряді пань — дружин відділових урядовців Окружних Комітетів.

День Союзянки

„День Союзянки", влаштований Відділами Окружної Ради Ню Йорку, що відбувся 18-го серпня ц.р. на „Союзівці", зібрав у залі „Веселка" багато глядачів — союзянок (округи — Ню Йорк, Нюарк, Нова Англія, Філядельфія, Клівленд, Міннеаполіс) і гостей. Імпреза почалася гимном СУА, за фортепіяном Лідія Котлярчук (82-ий Відділ). Голова Окружної Ради Ню Йорку Оксана Рак (64-ий Відділ), привітавши присутніх, у своєму слові вказала на організаційний, психологічний, товариський і громадський аспекти „Дня Союзянки". Вона зокрема підкреслила значення такої зустрічі в час ювілейного року 50-ліття СУА й напередодні недалекої 17-ої Конвенції організації.

Програму імпрези вела з гумором і з темпераментом організаторка її мистецької частини культурно - освітня референтка ОР Надя Савчук (83-ій Відділ). Головну частину програми виповнив показ примінення вишивки до модерного жіночого одягу у моделюванні членок 82-го Відділу (Марія Васьків, Софія Данилович, Іванна Клим Олена Лиско, Слава Савчак) й дочок його членів (Дарія і Леся Дики, Марта Кандюк, Зірка Рудик). Показом проводила дотепно й свобідно Олена Гентіш (82-ий Відділ), яка напочатку прочитала власну гумореску на тему жіночого одягу й виконувала ролю коментатора, представляючи модельок і пояснюючи креації. Музичний супровід спочивав у руках Л. Котлярчук. Більшість креацій проєктували й виконували самі моделі (М. Васьків, С. Данилович, І. Клим, С. Савчак), деякі були авторства Галини Кандюк (82-ий Відділ). Взори з різних українських земель, виконані різною вишивальною технікою, прикладено до щоденних, спортових, пообідніх і вечірніх одягів.

У вокальній частині програми співочий Кергонксонський Квартет „Сопілка" в складі Олени Слободян, Лідії Ленець, Ренати Винник, Марійки Василик (всі дочки членок 89-го Відділу під акомпаніяментом гітари професора Володимира Вакума виконав дві пісні до слів Лесі Українки „Контра спем сперо..." і „Давня весна".

У хореографічній частині Оксана Войновська - Базилевська й Дарія Генза (членки 83-го Відділу) показали зразки українського народнього балету („Український вальс" і „Козачок"). Акомпаньювали Ільоньо Рудзинський, акордеон оркестри „Амор" і Олег Генза (мандоліна).

Роксоляна Баб'юк (дочка членки 83-го Відділу) і учениця Балетної Школи Роми Прийми Богачевської виконала уривки з клясичного балету Роберта Шумана „Сцени з дитинства", опус 15.

На закінчення відбулася розгривка виграшів, велику частину яких склали фірми „Арка", „Юліян Вачинськ", „Дельта", „Діядем", „Еко", „Сурма".

У заключному слові голова ОР Ню Йорк Оксана Рак подякувала всім виконавцям мистецької програми, зокрема її ведучій Н. Савчук організаційній референтці ОР Катрусі Папузі за адміністрацію й організацію технічно - побутової сторінки імпрези, на руки директора Володимира Кваса склала подяку управі „Союзівки" за гостинність, а глядачів попрощала гримким „до побачення" на наступному „Днеі Союзянки".

Марія Варагура
Пресова реф. ОР Ню Йорк

ВЕСЕЛКА — ЧИ ТУЧА?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

повинні змістом наші установи, товариства й організації? Це питання „смиче нас за поли" й тепер. Воно стосується й „Веселки". Це не проблема фінансових ресурсів, матеріяльної чи технічної бази. Їх „Веселка" має. Але це проблема читача й автури.

„Веселка" замало розповсюджена, замало її передплачують, читають, недостатньо користуються нею у практичному виховному й навчальному процесі, діти заслабо володіють рідною мовою, щоб повністю засвоювати собі матеріял публікований у журналі.

Друге вітальне питання — хто перебере духову сторінку „Веселки", хто візьме місце її літніх уже редакторів і співробітників — тобто на всю ширину виринає питання творчого доросту.

У цих двох основних питаннях міститься альтернатива — веселка, чи туча й негода на небосхилі національного життя нашого покоління, зокрема в секторі дитячої літератури, і доросту.

Двадцятиліття журналу заслуговує на те, щоб у цей ювілейний рік питання було вирішене — веселка й „Веселка".

Зменшилася скількість смертних випадків на шляхах ЗСА

Вашингтон. — Рада для справ безпеки на шляхах повідомила, що в липні ц. р. число смертних випадків, спричинених автомобілевими катастрофами, зменшилося на 16 відсотків в порівнянні з липнем минулого року. Число катастроф і смертних випадків зменшується вже дев'ятий місяць під ряд, тобто від початку енергетичної кризи, а особливо від часу, коли на шляхах ЗСА встановлено максимальну швидкість 55 миль на годину. Брак бензини під час енергетичної кризи також спричинився до зменшення числа випадків, бо багато менше людей вибиралося в далекі подорожі. Протягом 1973-го року на дорогах ЗСА загинуло 56,000 осіб. Рада для справ безпеки на шляхах передбачує, що в 1974-му році це число буде набагато менше.

У 40-ліття священства о. І. Мака

Тому 40 років перемиський Владика, Преосв. Йосафат Коциловський, висвятив 26 священників. З них 11 не живе: 7 померли мученичою смертю, 4 природною смертю, доля 9-ох невідома, 2 на рідних землях, 2 в Америці: о. І. Мак і М. Курило, 2 в Канаді: о. В. Івашко та о. М. Шевчук.

Дня 18-го серпня з'їхалися в Гантері три отці ювіляти: о. В. Івашко, о. І. Мак і о. М. Шевчук, відправили спільно Службу Божу та взяли участь у спільній трапезі, що її підготовив Парохіяльний комітет. Ювілят о. І. Мак виголосив відповідну проповідь з нагоди ювілею. Після Служби Божої відправлено панахиду за святителя-Владику Йосафата Коциловського. Відтак 62 особи засіли до спільного обіду в мотелі „Ксеня" О. і В. Кобзрів. Муж довір'я парохії св. Івана Хрестителя в Гантері, Ст. Щур, відкрив ювілейну трапезу, вітаючи отців Ювілятів і гостей. У 40-річчя служби Богові, українській Церкві та українському народові. Побажав оо. Ювілятам дочекатися Патріярхату УКЦ.

Молитву провів о. В. Івашко із Саскатуну зі зах. Канади. Інж. Орест Клюфас, член Парох. комітету привітав оо. Ювілятів від перемишляків і повідомив, що парохіяни зібрали 263 дол. на виховання ваших священиків у Бразилії. Гімназійний товариш о. В. Івашка, А. Вук, пригадав гімназійні роки. Вороги переслідували укр. Церкву Перемищини, владик, священиків і вірних, але ніхто ними не опікується, хоч існують різні наші інституції. Ювілят о. В. Івашко, родом із Судової Вишні, у зворушливих словах згадав про своє життя, як він послухав своєї матері, що молилася, щоб він став священиком. Він не жалує свого вибору, пережив багато: концтабори й ін. Згадав про мученичу смерть Владики Коциловського, та місця його душпастирської праці. Ю. Ганкевич привітав оо. Ювілятів від Братства св. Володимира в Керганксоні. [illegible] І. Макаревич, фундатор і ктитор церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, подякував о. І. Макові за його ревну працю у Христовому винограднику Ст. Щурові, мужеві довір'я парохії, за жертвенну працю, зокрема — за організацію ювілею Л. Стефанович подякував парохіянам, що допомогли зорганізувати трапезу. Ювілят о. М. Шевчук з Вонов, Саск. (зах. Канада) згадав про своє нелегке життя, сільської дитини з с. Гребінці, пов. Жовква. Батько погиб у Сербії у Першій світовій війні. [illegible] матері [illegible] на нього так, що він став священиком. [illegible] „одіссею" [illegible] „на весело" Ювілят о. Мак родом з Дрогобича, згадуючи, як він „бавився у священика", маючи 6 років!

Майже по кожній промові зібрані гості співали многоліття, а все на інну „нуту"! Починав заспівувати о. В. Жолкевич з Торонта. Був теж і о. М. Дирда, ЧСВВ, кол. душпастир Гантеру. Прибула сестра о. Мака, Ірена Ільницька, з чоловіком і дітьми, свояк п. [illegible] з Торонта, та багато приятелів оо. Ювілятів, знайомих і знайомих. Кінцеву молитву провів о. М. Шевчук. Гантерська парохія має щастя до своїх душпастирів, старшин, мужів довір'я і членів Церковного комітету. Це справді одна велика українська Родина!

І. Дурбак

ЩЕ ПРО ЗАСОБИ Й МЕТОДИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ляних й середники. І тому немає ніякої підстави й оправдання зводити революційність визвольної боротьби до пістолі й гранати. Відмовлятися від них у потребі не можна, бо тут ідеться про майбутнє народу, про саме його життя. Але бачити революційні можливості тільки в тих крайніх знаряддях боротьби — це значить тікати від життя, від дійсности, бачити її через докрая поменшуючі шкла.

Революційність боротьби визначує її кінцева й велика ціль, всебічне проникання в усі галузі життя, наступ широким фронтом з невідкильним намаганням включити в неї цілий народ. Той чи інший середник у даний час справа зовсім ділової ваги. Обмежувати революцію до бомби й пістолі — це спрощування й применшування великого і всеобіймаючого чинника у житті й розвитку людського роду. Революція — не одноразовий спалах, не одноразовий силовий удар. Це глибокі духові й соціальні процеси, які переродикують людину, запалюють її і наставляють на будову нової дійсности.

[illegible]

„Держава будується вже..."

[illegible]

У глибокій скорботі повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в Клівленді, в середу 14 серпня 1974 р., упокоївся в Бозі, на 60-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, СВАТ

СВ. П.
ПЕТРО ФУТЕЙ

народжений 15 липня 1914 року в Україні.

Парастас відбувся в Похоронному заведенні Калада при 3136 14-та вул. в четвер і п'ятницю, 15 і 16 серпня 1974 року о год. 7.30 вечором. Похорон в суботу дня 17 серпня 1974 року в год. 9-ій рано з церкви св. Йосафата при 5720 Стейт Роуд, на цвинтар Святих апостолів Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Горем прибиті:
дружина Марія
сини Богдан з дружиною Мирославою і дітьми Андрійком, [illegible] і Дарією
свати Стефанія і Іван Фурі
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Україні і Аргентині.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п.
ІРИНИ з ГРИНЕВИЧІВ РОМАНЧУКЕВИЧ
складаємо 30.00 дол. на дар Церкви в Пармі.
[illegible]
Марійка і Лев Халупи

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

[illegible]

МАРИНА ВАСИЛІВНА ВОСКОБІЙНИК

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ

[illegible]

Управа УВАН у США

[illegible]

Ювілейний Комітет СУМА в Огайо готується до праці

Клівленд. — Пресова референтура Ювілейного Комітету для відзначення 25-річчя Спілки Української Молоді з Клівленду інформує, що Осередки СУМА Клівленд, Парма, Янгставн, Акрон, Кентон, Лорейн і Колюмбус інтенсивно готуються до відзначення 25-річчя існування їхніх Осередків. Для гідного відзначення цієї дати в Клівленді був покликаний Ювілейний Комітет в складі 29 осіб, який очолив відомий сумівський і суспільно-громадський діяч Лев Кусяка. Комітет репрезентує всі згадані осередки. Побіч ділового, покликано також Почесний Ювілейний Комітет, до складу якого увійшли представники майже всіх діючих організацій на терені стейту Огайо. Діловий Комітет вже відбув ряд засідань, на яких опрацьовано плян святкувань. І так, в суботу 5-го жовтня ц.р. в приміщенні Тавн Каунтрі 16808, Пітер Роуд в Стронгсвілі, Огайо, відбудеться великий ювілейний бенкет. Головну доповідь на бенкеті виголосить голова Крайової Управи СУМ в Канаді Ярослав Заяць, а в мистецькій частині, крім місцевих сил, виступлять тріо „Соловейки" з Філядельфії під мистецьким керівництвом проф. Зої Макарович. Організатори сподіються великої кількости учасників в бенкеті і інших імпрезах, які будуть зорганізовані з нагоди цієї ювілейної дати.

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

У наступних статтях я намагатимусь описати способи осягнення цілей, що їх подущує Еріксон. Коли ж хтось із шановних читачів цікавиться спеціяльними проблемами із психології окремо, то прошу спрямувати свої питання на адресу:

Taras K. Cerkevich, Ph.D.
Clinical Psychologist
Suite 213
Prine Building Mobile, Ala. 36606.

Я буду подавати відповіді на питання до загального відома читачів у нашому хвальному часописі „Свобода". Це не будуть особисті приватні поради, а відповіді з питань науки психології, тому своїх прізвищ читачам не треба подавати, пишучи свої питання радше анонімно.

Д-р Тарас К. Церкевич

КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА РАТҐЕРСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Нюарк. — З Департаменту чужих мов і літератур Ратґерського університету в Нюарку інформують, що 9 вересня починаються тут виклади української мови для заавансованих (Інтермідієт Юкрейніян 860:119). Заінтересовані цим курсом студенти повинні вже зголошуватися у керівника курсу проф. Є. Федоренка. Виклади заплановані двічі тижнево — в понеділок і вівторок, год. 10-11 перед полуднем.

СОЛЖЕНІЦИН ПРО СИСТЕМУ ТЕРОРУ В СССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ними опікувалися, то за т.зв. „антисовєтську пропаґанду" їх засудили по 5 років концтабору кожного. Шведські журналісти питали совєтський уряд про долю тих моряків. По кількох роках совєтський уряд був змушений звільнити цих моряків із концтабору, їх перевезено до Ленінграду, щоб підгодувати і опісля покликано шведських кореспондентів на інтерв'ю з ними. Морякам було суворо наказано сказати, що вони були до того часу в „школі" й не мали нагоди сконтактуватися зі своїми колишніми шведськими рятівниками. Солженіцин запитує чи хтось на Заході повірить в таку перфідну політику СССР?

Про Сталіна Солженіцин так висловився, коментуючи твердження одного комуніста, що „Сталін належить до комуністичного світового руху" „... в мойому розумінню все, до чого він належить, це до кримінального кодексу". Сталіна може хтось називати приятелем, „але не ті, на плечах яких він їздив, яких він бичував". Окреме питання — це число осіб ліквідованих режимом. Солженіцин пише: „Люди Єжова твердили, що на протязі 1937 і 1938 рр. півмільйона політичних в'язнів розстріляно по цілому Совєтському Союзі і 480,000 блатних — налогових злодіїв в додатку до того числа. (Злодіїв розстріляли на підставі статті 59-3, бо вони становили „ядро сили Ягоди"; і так „старе й благородне товариство злодіїв було підтяте)".

А. Солженіцин каже, що годі встановити число вбитих НКВД-истами, бо розстріли перепроваджувано у багатьох місцях — здогадно у 150 місцевостях СССР, хоч їх могло бути й більше. Ще в 1953 році, наприклад, не пускали туристів до Пскова, де НКВД-исти мучили й розстрілювали в'язнів у підземеллях багатьох церков і манастирів і не дозволяли відкривати ті місця, мовляв, вони тримають в них свої архіви. Фактично, павутиння там нагромаджувалося більше десяти років. А коли прийшлося відновлювати церкви, то треба було вивозити кістяки трупів вантажними автомобілями. До 1-го січня 1939 року там розстріляно 1.700.000 осіб.

Солженіцин твердить, що: „Царський устрій втратив ґрунт зберігти себе не під час вуличних розрухів у березні, але ділька десятків років раніше, коли то молодь з багатших родин уважала ув'язнення за почесть для себе; коли військові старшини (навіть старшини охрани) почали уважали пониження привітатися з жандармом.

Совєтська система воює з „ворогами" двох родів: соціяльними і національними. Ліквідація „клясових ворогів" почалась у СССР із встановленням большевицького режиму. А. Солженіцин пише, що у статті „Як організувати змагання" (7 і 10 січня 1918 р.) В.І. Ленін проголосив загальну єдину мету „очищення землі російської від всяких шкідливих комах". А під „комахами" він розумів не тільки всіх „клясовочуждих елементів", але також і „робітників, які ухиляються від праці". Цим започатковано криваву чистку, що продовжується в СССР по сьогодні. Це саме стосується „національних ворогів". А. Солженіцин відзначає, що „уже на початку 20-х років появились і потоки суцільно національні — покищо ще невеликі для своїх окраїн, але вже чималі з російської точки зору: муссаватистів з Азербайджану, дашнаків з Вірменії, грузинських меншевиків і туркменів-басмачів, які чинили опір встановленню совєтської влади у Центральній Азії (перші середньоазійські совдепи були з великою перевагою росіян і їх вважалось за російську владу). В 1926 році повністю пересаджено сіоністську громаду „Гехалуц", яка зуміла піднестися до всеохоплюючого пориву інтернаціоналізму". Натиск на нації і народності в СССР посилюється. „Саджають якутів після повстання 1928 року. Саджають бурят - монголів після повстання 1929 року... Саджають казахів після героїчного (повстання) здавленого кіннотою Будьонного в 1930131 р. Судять на початку 1930 року Союз Визволення України (проф. Єфремов, Чехівський, Ніковський і ін), а, знаючя наші пропорції оголошеного і закритого — скільки там ще за їх плечима? Скільки потаємно?"

За ці провини проти людини і її прав, проти окремих народів, ніхто з винуватців не став на суд, нікого не притягнено до відповідальности — пише Солженіцин, наводячи жахливі й часто майже неймовірні факти злочинности совєтського режиму і його найвидатніших представників. У Західній Німеччині засуджено 86,000 воєнних злочинців. „Ми ні одного не поставили перед суд", — заявляє з біллю в серці автор „Архіпелагу". У розпуці він кидає важке обвинувачення російському народові: „Ми загубили мірило свободи. Ми не маємо чим визначити, де вона починається і де кінчається. Ми — азійський народ, від нас тільки беруть, беруть, беруть ці нескінчені заяви про нерозголошування всі, хто не лінується. Ми вже навіть не певні: маємо ми право розказувати про події свого власного життя?"

∴

У нашому огляді ми дуже загально звернули увагу на найсуттєвіші моменти цього великого обвинувального акту проти совєтського режиму, яким є „Архіпелаг ГУЛаг". Треба надіятися, що у чергових своїх творах А. Солженіцин продовжуватиме розпочату важливу і відповідальну працю народного прокуратора. Великим позитивом при тому є те, що він виступає як письменник-лавреат, відзначений нагородою Нобеля і що його книги появляються десятками мов та мільйоновими тиражами. Це має значення і для нас українців у загальному контексі нашої визвольної боротьби.

ТАРЗАН, Ч. 7166. Коміше нер Крисп пояснює справу

Я пішлю вантажне авто по тіла моїх вбитих помічників, щоб вони були поховані на цвинтарях їхніх сіл... Тоді ми відтранспортуємо шкіри, ікли та браконьєрів до Луанди, де відбудеться судова розправа!

Але існує проблема, Тарзане! Коли ми цих „колеґ" садимо до в'язниці, то протягом деякого часу наші звірі можуть безпечно бродити по заповіднику... Але браконьєрство надто приманливе, щоб не спокусило інших...

Чому досі ніхто не дійшов до суті цієї справи, Петре?

Тому, що в ній замішане більше число людей!